

MITÄ OPIMME?

Nordsat-selvitystyö on kuluneena syksynä saatu päätökseen ja mahtava moniosainen selvityssarja - laajin mitä pohjoismaissa joukkotiedotuksen alalla koskaan on tehty - on tullut painosta.

Kevättalvella 1978 pohjoismaiset tiedotustutkijoiden yhdistykset TOY mukaanluettuna vetosivat pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön sihteeristöön, jotta tiedotustutkimuksen sanaa selvitystyössä kuultaisiin. Näin myös tapahtui.

Toisena niistä tiedotustutkijoista jotka tehtävään rekrytoitiin jouduin kuulemaan tieteellisessä yhteisössä epäilyjä siitä, että pelkkä selvitystyöhön osallistuminen automaattisesti edistää Nordsatin toteutumista; tutkija on tahtoen tai tahtomattaan joutunut marionetiksi.

Nyt saatu kokemus riittää osoittamaan että näin ei käynyt. Selvitystyö paljasti myös monia Nordsatin ongelmia ja on ilmeisesti lisännyt kriittisyyttä satelliittihanketta kohtaan. Merkillepantava on esim. Ruotsin ja Suomen suurimpien sanomalehtien Dagens Nyheterin ja Helsingin Sanomien tänä vuonna omaksuma kielteinen kanta Nordsatiin.

Mitä opimme tästä? Sen että valtiomonopolistisen kapitalismin vaiheeseen ehtineet pohjoismaiset yhteiskunnat ovat mutkikkaita eri voimavirtojen temmellyskenttiä. Niiden tieteelliseen haltuunottamiseen eivät riitä vulgaariteoriat. Pääomalla on näissä yhteiskunnissa valtava valta, mutta pääoman tahto ei kuitenkaan aina deterministisesti toteudu.

Pertti Hemánus